

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 95 30, f: 01 478 98 77, e: ps-sds@dz-rs.si, www.dz-rs.si

SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV
(prvopodpisana Jelka Godec)

Ljubljana, 4. september 2025

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
mag. Urška Klakočar Zupančič, predsednica

Spoštovani!

Na podlagi 85. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a) in prvega odstavka 58. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US, 111/21, 58/23 in 35/24) skupina podpisanih poslank in poslancev zahteva sklic izredne seje Državnega zbora Republike Slovenije z obravnavo naslednje točke dnevnega reda:

1. Predlog priporočila Vladi Republike Slovenije v zvezi z odpravo posledic poplav in zemeljskih plazov iz avgusta 2023

A. Razlogi za sklic izredne seje Državnega zbora Republike Slovenije

I. Splošno

Četrty avgust 2023 bo za vedno zapisan v zgodovino naše države kot dan, ko je narava pokazala svojo silovitost. V nekaj urah je nevihta s poplavami in plazovi spremenila življenje tisočih ljudi. Poplave so prizadele dve tretjini države oziroma 183 občin, uničile več kot 1000 hiš, poškodovala skoraj 2.000 kilometrov cest, 4.000 kilometrov vodotokov, uničenih je bilo več mostov in več deset bolj ali manj poškodovanih. Poškodovanih je bilo

več kot 13000 stavb, od tega skoraj 9.000 stanovanj in stanovanjskih stavb, prizadete so bile tudi tovarne, kmetije in gozdovi. Najbolj prizadeta so bila območja Koroške, Savinjske doline, Gorenjske in osrednje Slovenije. Ob dogodku in odpravljanju njegovih posledic je umrlo sedem ljudi, številni pa so komaj ubežali najhujšemu. Porušenih je bilo skoraj 40 domov, 300 družinskih hiš je postalo prenevarnih za bivanje, razseljenih pa je bilo približno 650 ljudi.

Prizadetih je bilo kar 86 odstotkov občin oziroma 183 od 212. Aktiviranih je bilo več kot 470 poklicnih in prostovoljnih gasilskih enot, zabeleženih je bilo kar 15.517 prizadetih lokacij, brez električne energije pa je ostalo 97.356 gospodinjstev in 11.988 podjetij. Nujno je bilo potrebno evakuirati 8.000 oseb. Na številki 112 so tisti dan zaradi uničujočih poplav in zemeljskih plazov zabeležili skoraj 14.000 klicev.

Skupna ocena škode je znašala **2.999,8 milijona evrov**, od tega:

- na kmetijskih zemljiščih: 70,9 milijona evrov,
- v gozdovih: 1,7 milijona evrov,
- na delno uničenih in uničenih stavbah: 384,7 milijona evrov,
- škoda na stavbah: 511 milijona evrov,
- na gradbeno-inženirskih objektih: 489,9 milijona evrov,
- na vodotokih: 1.322,4 milijona evrov,
- na gozdnih cestah: 42,8 milijona evrov,
- na državnih cestah: 84,1 milijona evrov,
- na javni železniški infrastrukturi: 9,8 milijona evrov,
- na živalih: 1,3 milijona evrov,
- na kulturni dediščini: 90,7 milijona evrov,
- na opremi in zalogi v kmetijstvu in ribištvu: 5,2 milijona evrov in
- na strojih, opremi in zalogah v društvih in ustanovah: 2,6 milijona evrov.

(Vir: Gov.si)

Ocena škode v gospodarstvu je znašala **384,6 milijona evrov za 1240 oškodovancev**, in sicer:

- na strojih in opremi 169,8 milijona evrov,
- na zalogah 91,5 milijona evrov,
- škoda zaradi izpada prihodka 123,3 milijona evrov.

(Vir: Gov.si)

Do vključno 14. avgusta 2025 je bilo tako iz državnega proračuna izplačanih 1.197,10 milijonov evrov za pomoč in sanacijo posledic poplav, do leta 2028 pa je predvidenih še dodatnih 2,5 milijarde evrov.

Naravna katastrofa je bila trenutek, ko smo vsi pričakovali, da bo država stopila skupaj, da bo vlada pokazala odločnost in ljudem dala jasno sporočilo: »Niste sami.« Čeprav je bil prizor srce parajoč, je bil hkrati tudi navdihujoč. Državljeni smo dokazali, da v najtežjih trenutkih znamo stati drug ob drugem. Solidarnost, ki se je porodila med ljudmi, je bila izjemna. Številni prostovoljci so prihajali z vseh koncev Slovenije, pomagali pri čiščenju, delili hrano, oblačila in predvsem dajali upanje. Na žalost pa država kot institucija ni pokazala enake hitrosti in odločnosti. Od takrat sta minili že dve leti. Državljanke in državljani pa tudi občine in podjetja, upravičeno pričakujejo, da bo država poskrbela za

hitro in učinkovito obnovo ter hkrati za ukrepe, ki bodo preprečili, da se podobna tragedija ponovi. Vendar je realnost drugačna.

II. Sprejeti ukrepi in neuresničene zaveze vlade dr. Roberta Goloba

Po končni oceni škode so bili pripravljene in sprejeti končni programi. Med petletnim programom celovite obnove je predvidenih:

- **2,33** milijarde evrov za vodno infrastrukturo, občinsko infrastrukturo, zemeljske plazove, obnovo stanovanjskih objektov, poslovnih objektov, nadomestitvene gradnje, obnovo kulturnih spomenikov, zavarovane narave, od tega kar **1,36** milijarde evrov za vodotoke (pristojno Ministrstvo za naravne vire in prostor),
- **824** milijonov evrov za državne ceste in železnice (pristojno Ministrstvo za infrastrukturo),
- **230** milijonov evrov za gospodarstvo (pristojno Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport),
- **5** milijonov evrov za primarno kmetijsko proizvodnjo ter za ribištvo in akvakulturo (pristojno Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano).

(Vir: Gov.si)

Čeprav je vlada po poplavih sprejela vrsto ukrepov, so se ti v praksi izkazali za neučinkovite:

- ustanovila je Službo za obnovo in različne koordinacijske odbore,
- pripravila več zakonov,
- zagotovila je več kot milijardo evrov iz proračuna in iz EU solidarnostnega sklada,
- prizadetim je omogočila izredno denarno pomoč,
- občinam je namenila predplačila za nujno sanacijo,
- podjetjem je ponudila možnost odloga posojil in subvencije za plače delavcev,
- obljubila je obnovo cest, mostov in vodotokov,
- začela je zbirati donacije in ustanovila poseben Sklad za obnovo.

Vlada Republike Slovenije je na podlagi posvetovanj s stroko za 348 domov izdala sklepe o odstranitvi, ker zaradi poplav in plazov niso bili več varni za življenje. Večina poplavljenecv se je odločila za izplačilo odškodnin, s katerimi si bodo nove stanovanjske objekte zgradili sami.

Na papirju se to vidi veliko in resno. Denar je bil rezerviran, zakoni sprejeti, mediji polni obljub o »največji pomoči v zgodovini«. Toda praksa je pokazala nekaj povsem drugega:

- **Počasnost in zastoje v obnovi:** čeprav je vlada obljubljala »najhitrejšo obnovo v zgodovini«, je praksa pokazala nasprotno: obnovitvena dela po ujmi iz avgusta 2023 še po dveh letih niso zaključena. Številne družine dve leti po ujmi še vedno živijo v začasnih bivalnih enotah – v kontejnerjih, pri sorodnikih ali celo v delno porušeni hišah. Veliko objektov, ki so bili razglašeni za neprimerne za bivanje, še vedno ni nadomeščeni z novimi. Gradbišča so pogosto stala prazna, postopki umeščanja v prostor pa so trajali mesece in mesece. Ljudje so morali čakati na odločitve ministrstev, občin in služb za obnovo, medtem ko so se sami vsakodnevno spopadali z negotovostjo, kako in kdaj bodo spet zaživel v normalnih razmerah. Številni prebivalci so se znašli v paradoksu: država jim je

dodelila pomoč, a do denarja niso mogli priti pravočasno, zato so morali sanacijo plačevati iz lastnega žepa.

- **Zapletena birokracija in administrativne ovire:** postopki za pridobivanje državne pomoči so bili zapleteni, z veliko dokumentacije in roki, ki so ljudi dodatno obremenjevali. Namesto hitre in enostavne pomoči so prizadeti naleteli na labirint obrazcev, vlog, dokazil in ročnih podpisov. Mnogi so v ujmi izgubili osnovne dokumente, a so morali vseeno dokazovati lastništvo nepremičnin in višino nastale škode. Pojavljale so se situacije, ko so od ljudi, ki so izgubili vse, zahtevali potrdila, ki jih sploh niso mogli pridobiti. Digitalni portali in postopki, ki naj bi olajšali proces, so se pogosto izkazali za nezanesljive. Tak pristop je prizadete ne samo finančno obremenil, ampak tudi psihološko izčrpal – namesto občutka, da jim država stoji ob strani, so se počutili, kot da morajo prosjačiti za pravice.
 - **Neenakomerna obravnava občin:** medtem ko so nekatere občine sredstva dobile hitro in učinkovito začele z obnovo, so druge ostale skoraj praznih rok. Manjše občine, ki so imele najmanj kadrovskih zmogljivosti, so se težje prebile skozi zahtevne postopke in razpise. Posledično so prebivalci v teh okoljih čutili, da so prepuščeni sami sebi. Na terenu se je utrdilo prepričanje, da je bila pomoč odvisna od političnih povezav in tega, kdo je imel močnejši glas v Ljubljani. To je ustvarilo občutek nepravilnosti in neenakosti med državljani.
- Pomanjkanje preventivnih ukrepov in dolgoročne vizije:** vlada se je ukvarjala z gašenjem posledic, skoraj nič pa z rešitvami za prihodnost. Vodotoki so še vedno slabo urejeni, zadrževalnikov je premalo, prostorsko načrtovanje ostaja neurejeno. Če bi danes prišla podobna ujma, bi bile posledice skoraj enake. To kaže na pomanjkanje vizije in dolgoročnega strateškega načrtovanja.
- **Politične igre:** namesto da bi se politika povezala, smo spremljali prerakanja o solidarnostni soboti, prispevkih, delitvah zaslug. Ljudje pa so ob tem čakali na denar in sanacijo svojih domov. Občutek, da vladajoči igrajo svoje politične igre na račun ljudi, je še dodatno poglobil nezaupanje v institucije.
 - **Slaba in nepregledna komunikacija:** jasne in pravočasne informacije so ključne v kriznih situacijah, a prizadeti jih pogosto niso dobili. Roki so se spreminjali brez opozorila, pogoji za pridobitev pomoči so se dopolnjevali naknadno, navodila pa so prihajala prepozno in pogosto v različnih, celo nasprotujočih si oblikah. To je povzročalo še večjo negotovost med ljudmi, ki so bili že tako v stiski. Mnogi niso vedeli, kakšne so njihove pravice, kam se obrniti in kaj jih sploh čaka. Zaradi tega se je le še poglobil razkorak med obljubami na tiskovnih konferencah in resničnostjo na terenu.

Dve leti po poplavah so tako mnoge družine v Sloveniji še vedno brez urejenih bivalnih razmer in v negotovosti, kar je nesprejemljivo in še en dokaz več nesposobnosti vlade dr. Roberta Goloba. Postopki so dolgi, obljube se spreminjajo, ljudje pa ostajajo izčrpani in razočarani.

Bernarda Kranjc iz Luč, ki je s svojo družino pred dvema letoma čez noč izgubila dom, je za RTV SLO opisala, kako težko je čakanje na rešitve: "Za nami sta dve leti živčne vojne, še vedno nimamo kupljene parcele. Čim prej bi bili radi na svojem, a se postopki vlečejo, birokratski mlini res dolgo meljejo." Ob tem pa dodala še grenko spoznanje: "Nobenemu več nič ne verjamemo, dokler ni vse zapisano črno na belem."

V podobnem položaju se je znašla šestčlanska družina Irmančnik iz Zgornje Savinjske doline. Najprej jim je država zagotovila, da bo njihova poplavljen hiša porušena in da bodo dobili nadomestno gradnjo. Po enem letu pa je prišla nova odločitev, da do nadomestne gradnje niso več upravičeni, ampak naj bi prejeli le del sredstev za sanacijo hiše. Sprva naj bi to znašalo 60 odstotkov, po dveh letih pa je pomoč padla na zgolj 17.000 evrov. Kot poudarjata zakonca, je hiša po mnenju strokovnjakov neprimerna za obnovo in v njej nikakor ne morejo več živeti: "Hiša že dve leti stoji, mi pa se selimo od ene začasne nastanitve do druge. V dveh letih smo se selili že dvakrat. Sva povsem na tleh, izčrpana in obupana. V tem času sva se neštetokrat obrnila na državo, prosila, moledovala, razlagala, vendar sva naletela na gluha ušesa. Kot da nočejo slišati in razumeti, da naša družina v tej hiši nikakor ne more bivati in da potrebujemo nov dom." Ker rešitve od države ni, se je družina obrnila na ljudi. Na pomoč so jim priskočili ustanovitelj Društva Viljem Julijan in Karitas Celje, ki zbirata sredstva, da bi lahko kupili nov dom.

Težave pa se ne končajo pri prizadetih družinah. Poseben simbol neučinkovitosti države je postala občina Mengeš. Tam več kot 180 otrok že dve leti obiskuje vrtec v kontejnerjih. Po poplavih leta 2023 so jih gasilci rešili iz prostorov, obljubljen je bilo, da bodo dobili ustrezne nadomestne prostore. A obljube so se izkazale za prazne. Župan Bogo Ropotar je zato razočarano povedal: "S strani države nam je bilo takrat obljubljen, da bodo postavljene modularne enote. Po šestih mesecih pa smo izvedeli, da te rešitve ne bo – in smo ostali sami." Občina je nato s težavo našla sredstva za rešitev.

Kot bi bila ironija usode, se je vlada po dveh letih pred kamerami pokazala pred novo hišo – vendar ta sploh ni bila zgrajena s pomočjo države. Nastala je s prispevki več kot 40 zasebnih donatorjev, družina pa mora zemljišče, na katerem stoji, zdaj celo odkupiti od države za 70.000 evrov!

Poleg tega mora kar 15 slovenskih občin vrniti približno 16 milijonov evrov, ki so jih prejele za sanacijo. Razlogi so birokratske napake in prepočasni državni postopki, zaradi katerih občine sredstev niso mogle pravočasno uporabiti.

Na terenu ostajajo predvsem nevladne organizacije. Slovenska Karitas je ena redkih, ki ljudem še naprej nudi psihosocialno in materialno pomoč. Kot pravi Andreja Verovšek: "Stanje še vedno traja, čeprav se o tem v javnosti manj govori. Nekateri ljudje se še vedno bojijo vsakega dežja. Nekateri so pričakovali, da bodo hišo obnovili, pa zdaj izvedo, da to ni mogoče. Negotovost in nemir sta ostala."

Dve leti po poplavih torej mnogi ljudje živijo v začnih rešitvah, odvisni od pomoči dobrodelnih organizacij in posameznikov. Država pa kljub obljubam še vedno ni našla poti, da bi jim zagotovila varen in trajen dom. V Poslanski skupini SDS menimo, da je to sramota in da bi vsaka vlada, ki se tako šarlatansko loti reševanja življenjskih stisk državljanek in državljanov, morala odstopiti.

Če bi vlada resno razumela obseg tragedije, bi morala:

- takoj vzpostaviti jasen in preprost sistem izplačil pomoči – brez nepotrebne birokracije,
- zagotoviti, da bi ljudje v nekaj mesecih dobili nove bivalne rešitve, ne pa da dve leti kasneje še vedno čakajo,

- organizirati močne ekipe strokovnjakov za pomoč občinam, ki same ne zmorejo,
- poskrbeti za preprečevanje prihodnjih poplav: gradnjo zadrževalnikov, urejanje vodotokov, prepoved gradnje na najbolj ogroženih območjih,
- bolj transparentno poročati javnosti, kam gre denar in zakaj obnova traja tako dolgo,
- povezati koalicijo in opozicijo, ker nesreča ni prostor za nabiranje političnih točk, ampak za enotnost politike za dobro naroda.

Številni strokovnjaki opozarjajo, da vlada večinoma gasi posledice, namesto da bi sistemsko vlagala v preventivo: gradnjo zadrževalnikov, vzdrževanje vodotokov in sodobne protipoplavne ukrepe. Če se bo zgodila nova ujma, obstaja nevarnost, da se bodo težave ponovile. Veliko je bilo javnih obljub o "hitri obnovi" in "zgodovinsko največji finančni pomoči", a se ta sredstva na terenu marsikje niso poznala v dovolj veliki meri. Nekateri prizadeti občani menijo, da je vlada več časa porabila za politične razprave (npr. o solidarnostni soboti) kot za konkretno obnovo.

Ko primerjamo obljube vlade z realnostjo, je razkorak očiten. Obljubljeni 'najhitrejša obnova v zgodovini' se je sprevrgla v eno najpočasnejših. Namesto da bi vlada izkoristila solidarnost ljudi in jo nadgradila z učinkovitim delovanjem, je dopustila, da sta birokracija in pomanjkanje vizije ohromili obnovo. Slovenija je danes – dve leti po poplavih – skoraj enako ranljiva kot 4. avgusta 2023. Če bi danes udarila podobna ujma, bi bile posledice skoraj identične. To je jasen dokaz, da vlada ni opravila svoje temeljne naloge – zaščititi ljudi ter jim zagotoviti pogoje za varen in dostojen življenjski prostor. Naravne nesreče so preizkus države. Ta vlada ga žal ni opravila.

Slovenci 4. avgusta 2023 ne bomo nikoli pozabili. To je bil dan bolečine, strahu, a tudi solidarnosti in poguma. Naravne nesreče nas učijo, da moramo kot narod stopiti skupaj in skrbeti drug za drugega, hkrati pa zahtevati od države, da obljube spremeni v dejanja. Le tako bomo lahko resnično rekli, da smo se iz te tragedije nekaj naučili in da smo pripravljeni na prihodnost. Če bo naslednja ujma udarila, si Slovenija ne sme več privoščiti enakih napak.

B. Predlog priporočila za odločanje na seji Državnega zbora Republike Slovenije

Podpisnice in podpisniki zahteve za sklic izredne seje Državnega zbora Republike Slovenije predlagamo, da Državni zbor Republike Slovenije odloča o sprejetju naslednjega predloga priporočila:

»Na podlagi 111. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US, 111/21, 58/23 in 35/24) je Državni zbor Republike Slovenije na seji sprejel

PRIPOROČILO

Vladi Republike Slovenije dve leti po katastrofalnih poplavah in zemeljskih plazovih, ki so Slovenijo zajele 4. avgusta 2023

- 1. Državni zbor Republike Slovenije poziva Vlado Republike Slovenije, da do konca leta 2025 pripravi in sprejme Državni prostorski načrt za poplavljen območja iz avgusta 2023.**
- 2. Državni zbor Republike Slovenije poziva Vlado Republike Slovenije, da do konca leta 2025 določi točno število nadomestitvenih gradenj, tako za gospodinjstva, ki ostajajo na območju, kot tudi za tiste, ki bodo morali zaradi varnostnih razlogov trajno zapustiti poplavna območja.**
- 3. Državni zbor Republike Slovenije poziva Vlado Republike Slovenije, da v največ treh mesecih razreši vse pripombe in nerešene postopke glede odškodnin ter zagotovi izplačilo predplačil za obnovo poškodovanih stanovanj tudi tistim, ki na dan 31. 7. 2023 niso imeli urejenega uporabnega dovoljenja, da se prepreči dolgotrajna negotovost prebivalcev.**
- 4. Državni zbor Republike Slovenije poziva Vlado Republike Slovenije, da v roku treh mesecev sprejme ukrepe za poenostavitev in pravno ureditev postopkov v zvezi z dokazovanjem porabe predplačil, izplačanih v skladu z Zakonom o interventnih ukrepih za odpravo posledic poplav in zemeljskih plazov iz avgusta 2023.**

Obrazložitev:

Novembra leta 1990 so hude poplave prizadele Ljubno ob Savinji in družina Rakun je ostala brez doma. Takrat so imeli v hiši komaj rojenega otroka in devetletnega sina, zato je bila izguba še toliko hujša. A kljub nesreči se je kmalu pokazala moč skupnosti, solidarnosti in odločnosti, da se življenje vrne v normalne tirnice. Že teden dni po poplavi so na pomoč priskočili delavci Rudnika Velenje, ki so začeli z deli. Podjetja so prispevala material, Zavod za urbanizem iz Velenja je brezplačno izdelal dokumentacijo, občina pa je družini namenila zemljišče in sprostila dajatve. V manj kot štirinajstih dneh so uspeli pridobiti gradbeno dovoljenje, kar je danes skoraj nepredstavljivo. Tako so lahko hitro začeli z izkopi in temelji za novo hišo. Dela so napredovala neverjetno hitro. Do božiča istega leta je bila na hiši že postavljena streha. Čez zimo so se dela nadaljevala, spomladi pa je bil dom že pripravljen na vselitev. Aprila 1991, le nekaj mesecev po uničujoči nesreči, se je družina Rakun že vselila v nov dom. Ta zgodba iz Ljubnega ni samo pričevanje o poplavah, ampak tudi o tem, kako je znala skupnost pred več kot tridesetimi leti stopiti skupaj, preseči birokratske ovire in v izjemno kratkem času ljudem vrniti tisto najpomembnejše – občutek varnosti in topline doma.

Na drugi strani pa danes, več kot tri desetletja kasneje, spremljamo, kako država za poplavljen prebivalce Braslovč uvaja zapleten sistem razdeljevanja parcel – celo z žrebom. Namesto da bi država v krizni situaciji po avgustovskih poplavah ponudila hiter, pregleden in pravičen postopek, je postavila dodatne birokratske ovire. Ljudje, ki so izgubili domove, zdaj ne samo da čakajo na komunalno opremljenost zemljišč in

postopke dovoljenj, ampak morajo svojo prihodnost dobesedno prepustiti sreči. Tak pristop je težko razumljiv in še težje sprejemljiv. Če je bilo pred več kot tridesetimi leti mogoče izdati gradbeno dovoljenje v dveh tednih, je nerazumljivo, da danes – v času digitalizacije, geoinformacijskih sistemov in napredne prostorske zakonodaje – država ne zna urediti tako osnovne stvari, kot je pravično razdeljevanje parcel brez žreba. Namesto da bi poplavljenec omogočila hitro in dostojanstveno obnovo domov, jih dodatno obremenjuje z občutkom negotovosti in birokratskimi igrami. To kaže na resno pomanjkanje politične volje, da bi bile prioritete usmerjene v ljudi, ne v postopke. V kriznih situacijah bi moral biti osnovni cilj države jasen: zagotoviti čim hitrejšo, pravično in transparentno pot do novih domov. Razdeljevanje parcel z žrebom pa simbolizira nasprotno – počasnost, neučinkovitost in odmik od bistva, to je pomoči prizadetim prebivalcem.

Čeprav je Slovenija po poplavih iz avgusta 2023 vložila veliko sredstev in pripravila vrsto ukrepov, je dejstvo, da je obnova prepočasna, birokratsko zahtevna in premalo strateška. Država je obljubila hitro pomoč in obsežno obnovo. Res je bilo izplačanih veliko sredstev, vendar se danes, dve leti po nesreči, še vedno vidi, da obnova poteka prepočasi. Številne družine čakajo na nove domove, marsikatera cesta in most še nista obnovljena, vodotoki pa še vedno niso dovolj zaščiteni. Občutek, da politika včasih išče opravičila, namesto da bi ponujala rešitve, ljudi boli še dodatno. Vsem je bilo jasno, da bo potrebna hitra in odločna pomoč države. A žal se je izkazalo, da so bila obljubljena dejanja vlade večkrat le prazne besede.

Obnova po poplavih avgusta 2023 se je tako pokazala kot razpršena, neenotna in pogosto neuskkljena med različnimi ravni oblasti. Posamezni projekti so se začeli, drugi še čakajo na odločitve, a celovitega pristopa ni. Prav zato je državni prostorski načrt (DPN) ključen instrument, ki bi omogočil strateško in dolgoročno načrtovanje posegov v prostor na najbolj prizadetih območjih. S tem bi se zagotovila dolgoročna zaščita stanovanjskih naselij, industrijskih con in ključne infrastrukture, hkrati pa zmanjšala ranljivost ob morebitnih prihodnjih naravnih nesrečah. Brez DPN se ukrepi izvajajo parcialno, kar povečuje tveganje, da bodo sredstva porabljena neučinkovito, posledice pa se bodo ob naslednjih naravnih nesrečah ponovile. Priprava DPN v roku treh mesecev bi pomenila odločilen korak k sistemski obnovi in preprečila nadaljnje zamude. Strokovnjaki so že konec devetdesetih let opozarjali, da poplave iz leta 1990 niso bile nič posebnega ali enkratni pojav, ampak nekaj, kar se lahko ponovi zelo hitro. Težava pa je, da v času, ko poplav ni, ljudi in tudi odgovornih to skoraj ne zanima. Vodarji so ves čas opozarjali na nevarnosti in pripravljali predloge ukrepov, vendar so ti pogosto ostali le zapisi na papirju.

Eden od takih primerov je državni prostorski načrt za Spodnjo Savinjsko dolino, ki je bil pripravljen, a nato ustavljen. Že od leta 1990 je bilo jasno, da bi bilo treba za zaščito naselij urediti sistem razbremenjevanja voda – to pomeni usmerjeno razlivanje po poplavnih območjih in zadrževanje vode v zadrževalnikih. To je osnovni pogoj, da ljudem zagotovimo varnost. Rešitve so bile znane: tam, kjer ni pozidave, bi bilo treba omogočiti, da se poplavna voda zadrži in tako razbremeni naselja. Toda 4. avgusta 2023 je narava pokazala svojo moč. Voda je sama poiskala pot in se razlila po območjih, ki bi morala služiti kot naravna razlivna polja – a tam so vmes zrasle hiše. Posledica je bila tragična: prizadetih je bilo več sto objektov. Če bi bil prostorski načrt sprejet in izveden, kot je bilo

načrtovano, bi to katastrofo lahko preprečili, saj ne bi bil poplavljen niti en stanovanjski objekt.

Na številnih poplavnih območjih je veliko objektov, ki jih zaradi varnostnih razlogov ni mogoče obnoviti, ali sta obnova in povratak vanje nesmiselna. Prebivalci teh domov živijo v negotovosti – ne vedo, ali bodo njihove hiše obnovljene, ali bodo morali sprejeti nadomestno gradnjo oziroma se trajno preseliti. Takšna negotovost traja že več kot dve leti in povzroča hude socialne, psihične in ekonomske stiske. Za prizadete prebivalce je nujno, da imajo jasno informacijo o tem, ali se bodo njihovi domovi obnavljali, ali bodo upravičeni do nadomestitvene gradnje. Določitev točnega števila nadomestitvenih gradenj v treh mesecih bo prebivalcem omogočila načrtovanje življenja in preprečila nadaljnjo socialno in psihično stisko zaradi negotovosti. Takšna odločitev bi državi omogočila tudi učinkovitejše načrtovanje financiranja in izvajanja gradbenih projektov.

Podobno dolgotrajna negotovost vlada tudi na področju odškodnin prizadetim prebivalcem, ki se še dve leti po poplavih soočajo z administrativnimi zapleti. Številni niso prejeli jasnih odločitev, drugi pa se soočajo s postopki, ki trajajo nerazumno dolgo. Razrešitev vseh pripomb in nerešenih postopkov v roku treh mesecev bi pomenila jasna pravila igre, večjo pravno varnost in konkretno pomoč ljudem, ki so v stiski. Obenem bi tak ukrep pomenil pomembno sporočilo solidarnosti – da država v nesrečah stoji ob strani prebivalcem in jim pomaga, ne pa da jih obremenjuje z dolgotrajnimi postopki.

Poleg tega je praksa pokazala tudi, da sedanji sistem dokazovanja porabe predplačil ni jasno urejen niti v zakonu niti v podzakonskih aktih. Izplačevanje predplačil po Zakonu o interventnih ukrepih za odpravo posledic poplav in zemeljskih plazov iz avgusta 2023a je bil nujen in dobrodošel ukrep, ki je ljudem omogočil hitro pridobitev sredstev za prvo sanacijo. V praksi pa so se pojavile velike težave pri dokazovanju porabe teh sredstev. Upravičenci so primorani predložiti dokazila, ki jih zakon in podzakonski akti ne predvidevajo, kar povzroča pravno negotovost, administrativno breme in strah pred vračilom sredstev – četudi so bila ta dejansko porabljena za obnovo. Posebej problematično je pri tistih, ki so pri obnovi uporabili lastno delo, pomoč sorodnikov ali lastne materiale, saj v takih primerih ni mogoče pridobiti računov. Čeprav so sredstva dejansko namenili obnovi, tvegajo vračilo, ker nimajo »ustreznih« dokazil. Takšno stanje je nevdržno, saj prizadete kaznuje, namesto da bi jih podpiralo. Zato je nujno, da Vlada Republike Slovenije čim prej pripravi jasna in enotna pravila, ki bodo priznala tudi alternativne oblike dokazovanja – fotografije izvedenih del, pisne izjave o opravljenem delu, dokazila o nakupu materiala, ... – ter tako zaščitila upravičence pred neupravičenimi vračili. To bi zmanjšalo administrativno breme, prineslo pravno varnost in predvsem povrnilo zaupanje ljudi v državo.

Celotno dogajanje je prizadete prebivalce tako potisnilo v položaj, kjer so morali na pomoč čakati mesece, nekateri celo leto ali več. Denarna sredstva so bila sicer zagotovljena, a pot do njih je bila polna papirjev, rokov in zapletenih obrazcev. Ljudje, ki so izgubili streho nad glavo, niso potrebovali birokracije, temveč konkretno in hitro pomoč. Obnova po poplavih bi morala pomeniti solidarnost in odločnost države, a prepočasni postopki, administrativne ovire in pomanjkanje jasne strategije so pustili vtis, da so obljube velikokrat ostale le prazne besede.

Glede na navedeno podpisniki menimo, da so izpolnjeni vsi pogoji za sklic izredne seje Državnega zbora Republike Slovenije z zahtevano točko dnevnega reda.

C.

Pri obravnavi predloga priporočila v Državnem zboru Republike Slovenije in pri delu njegovih delovnih teles bo v imenu predlagateljev sodeloval poslanec **Jožef Jelen**.

IV. Predlagamo, da se na sejo Državnega zbora Republike Slovenije povabi:

- dr. Roberta Goloba, predsednika Vlade Republike Slovenije,
- Boštjana Šefica, državnega sekretarja Službe Vlade Republike Slovenije za obnovo po poplavih in plazovih,
- ministrice in ministre aktualne vlade.

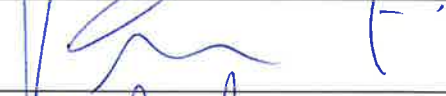

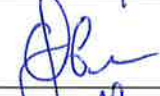

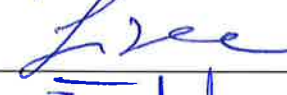

SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV

Priloga:

- Podpisi poslank in poslancev
 - o Jelka Godec
 - o Anja Bah Žibert
 - o Franc Breznik
 - o Zvonko Černač
 - o mag. Karmen Furman
 - o Rado Gladek
 - o Alenka Helbl
 - o Andrej Hoivik
 - o Janez (Ivan) Janša
 - o Jožef Jelen
 - o Alenka Jeraj
 - o Franci Kepa
 - o Andrej Kosi
 - o Danijel Krivec
 - o Jožef Lenart
 - o Suzana Lep Šimenko
 - o Tomaž Lisec
 - o Žan Mahnič
 - o Zoran Mojškerc
 - o Bojan Podkrajšek
 - o Andrej Poglajen

- Franc Rosec
- Anton Šturbej
- Jože Tanko

PODPISI POSLANK IN POSLANCEV SDS

IME IN PRIIMEK	PODPIS
JELKA GODEC	
ANJA BAH ŽIBERT	
FRANC BREZNIK	
ZVONKO ČERNAČ	
mag. KARMEN FURMAN	
RADO GLADEK	
ALENKA HELBL	
ANDREJ HOIVIK	
JANEZ JANŠA	
JOŽEF JELEN	
ALENKA JERAJ	
FRANCI KEPA	
ANDREJ KOSI	
DANIJEL KRIVEC	
JOŽEF LENART	
SUZANA LEP ŠIMENKO	
TOMAŽ LISEC	
ŽAN MAHNIČ	
ZORAN MOJŠKERC	

BOJAN PODKRAJŠEK	
ANDREJ POGLAJEN	
FRANC ROSEC	
ANTON ŠTURBEJ	
JOŽE TANKO	